

במדינה

(המשך מעמוד 9)

כשנסתיימה הישיבה הראשונה היה ברור לכל כי דינו של חרות יועבר לבית המשפט המחוזי, בסופה של החקירה. סיפורו של העד הראשון סיפק את ההוכחות לכאורה, הדרושות למטרה זו.

תליאביב

"תנו לבצע!"

אחת הטענות העיקריות שמשמיעים מדי פעם מתנגדיה של עיריית תליאביב, היא כי העומדים בראשה לוקים בחוסר תיכונן ובחוסר מעוף ודמיון, המתנקם בבוא העת בעיר ובאזרחיה. לכן, כשהתקרב ובא מועד יוכל החיישים של העיר, שיחול בשנת 1959, מיהרו פרנסיה להכין בעוד מועד תכנית מפורטת לחגיגות היובל, אשר יימשך כו כארבעה חודשים. הפעם לא סמכו ראשי העיר על שיקול דעתם, קראו פגישות ואסיפות של חוגי המקצועות החופשיים, הספרות, האמנות והתיאטרון, המסחר והתעשייה, נועצו בהם בנידון.

בימים אלה הושלמה ההצעה הכללית לחגיגות היובל, אשר ביצועה יעלה בסכום גדול פי כמה מחגיגות העשור של המדינה. התכנית, המשתרעת על פני עשרות סעיפים, לא החסירה כמעט אף פרט. היא ללה תיכונן מדויק של מפגנים, מעמדים וחגיגות עם, בהם ייכללו העדלידע, המכביה וקונגרטסים שונים, בנייהם קונגרט ראשי העירייה. היה בה פירוט של מפעלים עירוניים לשיפוץ פני העיר, החל משיפוץ בית הקברות הישן וכלה בהקמת שעון ענק, כדוגמת הי בני בני הלונדוני.

קרנבל פרחים, זמריה, השלמת ככרות העיר, הכנת רחוב יהודה הלוי—אבן גבירול כרחוב המיועד למצעדים, יריד המזרח— כל אלה הם רק חלק מתכנית הענק, אשר העירייה חושבת על ביצוען ברצינות מלאה. קיים עתה רק חשש אחד לקיום החגיגות. מאחר שמועד סיום החגיגות מקדים אך כמעט את מועד הבחירות הבאות למועצת עיריית תליאביב, לא נראה כמעט כל סיכוי שהממשלה הארופוויציה העירונית יתנו את ידן למפעל זה. למרות שניצני מפלגות השמאל משתתפים בוועדות התיכונן של החגיגות, נראה היה שלא יסכימו למבצע המאדיר את שם הנהלתה הימנית הנוכחית של העירייה.

טען השבוע ראש העיר חיים לבנון כי ישיבה סגורה של הנהלת העיר: "אחיה מוכן להחית החגיגות או להקמת הבחי רנה, ובלבד שינתנו לנו לבצע את היובל."

עסקים

מי המכרש?

רבני וילנה נסערו כולם עד אחד. הוצפ-תם של שלושת מורי העיר הרעשה אותם לחלוטין. המעשה שעשו יוסף אליהו טריי ויש, דוד נוטיק וניסן לויץ ועוד ארבע כליל: הם העזו להוציא פירוש חדש ומורדני לספר הספרים, קראו אותו בשם מקרא מפורש.

הצעת הראשון הצליח מאד. למרות מחאת הרבנים השמרנים נחטפה המהדורה הראשונה מדוכני הספרים. בתי הספר היידיים קיבלו את מקרא מפורש כספר יסוד בלימודי התנ"ך, השיבו רוח רעננה בלימודי הדת, שהיו תמיד יבשים ומשעממים לגבי התלמיד הצעיר.

טריי ויש, נוטיק ולויץ עשו חיל בעסקיהם. המורים העניים החלו גורפים הון, המשי לעבר את הפירוש המצויין, הוציאו בזה אחר זה את כל ספרי התנ"ך. כרכי המהדורה התגלגלו גם לארצות אחרות, הגיעו בין השאר לארץ ישראל, הוכנסו גם בה לישימוש בכיתות העממיות של בתי הספר העבריים.

שמות חדשים. כשפרצה מלחמת הי עולם השניה נסתם הגולל גם על מחברי המקרא מפורש. אחד ממחברי הפירוש, דוד נוטיק, נפטר כבר בשנת 1919. השניים הי אחרים, שהמשיכו להתגורר בוילנה, נרצחו על ידי הנאצים.

בארץ המשיכו בינתיים ספרי המקרא מפורש להופיע כסדרם. הוצאת הספרים שרברק וזרעאק הדפיסו מהדורה אחר מהדורה, מכרו את ספרי התנ"ך כשהם מודפסים ממהדורות דפוס במהדורות ענק. ההבדל היחיד בין המהדורות הקודמות למהדורות החדשות: במקום שמותיהם של טריי ויש, לויץ ונוטיק, הופיעו שמות חדשים. היו אלה אברהם אריה עקביה, זלמן בהרב, יוסף אמרואי וא. ל. פאנט, מורים עבריים ש (המשך בעמוד 14)

כיוני
כיוני!

בנק דיסקונט
לישראל
בע"מ

זהו סיפורו של אדם שעלה לגדולה כקונור מיליונר בלב

מאת אלפרד באשי -

עוברים ושבים ברחוב אביב נדהמו למראות רהיטים גדולה שהתפנית הרחובות אלנבי. עשרה ימים רצופים, לגשמים ולרוחות השלוליים. על גבי מרפדות נערמו מכשירים חשמליים, כשאני מחטטים בהם כתובות תדהמתם היתה גדולה אילו ידעו כי היו אל של מליונר לשעבר העדה הבבלית בארץ חסר פרוטה והגיע הוא מגורש מדירתו מגולל אלפרד באשי בכינוי "גואל האדון פרשת עלייתו המסתורית הגורמים להידרדרות

כל מי שהכירני בעבר היה בא לבקרני בדירת, לא היה מאמין למראה עיניו. דירתי המפוארת והמרוחת נראית עתה כמדבר ריק. החדרים המותמים ריקים מרהיטים. רק בחדר אחד תלויים על החלונות קולבים עם בגדים ועל הארץ מספר שמיכות לשונה, ומורנוים. אחרי 25 שנים שאני חי בארץ, שנים בהן שגשגתי ועליתי אל מרומי ההצלחה החמרית והצבורית, חזרתי להיות ממש כבימים בהם עליתי לארץ.

למעשה היה ביקורי הראשון בארץ כבר לפני 31 שנים. היה זה בשנת 1926 כשאבי, סוכן וסוחר עשיר עשיר בבגדאד, לקח עמו את כל משפחתנו שיחד עם שבעת בניו ועוזריהם כללה כ-12 איש, ועלה עמה לארץ. אבא לא אהב לגור בעיראק בין השכנים הערביים. בכל הזדמנות היה לוקח אותנו עמו במסעותיו להודו ולסיןגפור. אבל כל נסיונותיו להיקלט בארץ לא הצליחו. אחרי שהיה קצרה החליט לחזור לעיראק. הייתי אז בן 13. לא היה לי חשק רב לחזור לעיראק, ניסיתי להשפיע על אבי שישאיר אותי בארץ ללמוד, או במקרה ישראל או בגמנסיה הרצלית. אבל אמא התנגדה לכך.

אבי קנה במיוחד מכונת דוג' גדולה להסיע בה את כל המשפחה. אולם ליד חיפה הצלחתי לברוח מהמכונת והמשפחה התעכבה בחיפה במשך יומיים עד שהמטרה הצליחה למצוא אותי.

חורנו לבגדאד. למדתי שנתיים באמריקן סקול. אבי הסכים שאחזור לארץ בתנאי שקודם לכן אעבוד עמו שנה במקצוע. השנה התארכה לשנתיים ואבי המשיך בטרובו ובמשך שנה ערכתי שביתת שבת בבית. כשהייתי בן 17 התאהבתי באשה מבוגרת ממני ונשואה. ואו לא נותרה לאבי ברירה אלא להכין לי ספופרט ולהבריח אותי לבירות. אחרי שהיה של שמונה חודשים בבירות הגיעה לשם גם האשה שהתאהבתי בה. בידה היו כרטיסי נסיעה לאמריקה. אך במקום לנסוע לאמריקה נסענו לארץ ישראל.

הגענו לתליאביב בפברואר 1932, שעה שהעיר היתה גועשת לקראת המכביה והעדלידע. ניסיתי להסתדר בכל מיני עבודות. לא הייתי רגיל לכל עבודת כפיים. לאחר שלא מצאתי כל עבודה במשך חודשים, בניתי לי עגלת עץ. האשה שהיתה עמי החלה לתפור כל מיני כתונות ופינומות והייתי מוכר אותן ברחוב בעגלה. לידתה בת השמונה של האשה שהיתה עמי, עמדה לדידנו ליד העגלה. כעבור מספר ימים עצרו אותנו פקחי העירייה. נערך לי משפט, בו יצאתי זכאי, ולשכת העזרה הסוציאלית סידרה לי עבודה בבית חרושת לייצור לבנים.

עבדתי במקום מספר חודשים. כשלמדתי את העבודה לפרטיה, מצאתי שותף עם הון קטן ויחד פתחנו בית חרושת קטן לייצור בלוקים ליד התערוכה בצפון תליאביב. מאחר שהיו לי מכרים בין עולי עיראק, החלתי לתרוך בין בעלי הון שבהם לבין הקבלנים, לזום סיפקתי בלוקים. כך הפכתי במשך זמן קצר למוסד מוכר למשכנתאות. כל קבלן שרצה משכנתא לבנין פנה אלי ואני הייתי מסדר לו הלוואה.

באותם הימים הפעלתי מספר פועלים ערביים במפעלי ומובילי הזיפויף למפעל היה גם הוא ערבי משיך מוניס. הם הציעו לי לקניה אדמות מעבר לירקון. התעניינתי בהצעותיהם והצלחתי למכור כמה וכמה מחלקותיהם.

זה היה מגני הראשון וראשית דר ומסחר הקרקעות.

***
סנה אחת אחרי עלותי ארצה ע צממי. כנראה שהיה לי חוש מיוז ותוך זמן קצר עזבתי את בית ועסקתי רק בעסקי תיווך. עד שנת

הפעילות הצבורית של אלפרד באשי היתה בהקמתו ובספוחו של ועד העדה הבבלית נראה באשי (קיצוני סימין) בעת הקונגרס הספרדי האחרון, בביקור בבית נשיא המדינה. עומד לשמאל: שלמה נח (מנהל בנק עתומן), חבר הכנסת השניה סלים בנימין ששון, נשיא